

Polityka otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych pracowników i doktorantów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

§ 1 Postanowienia ogólne

1. Pojęcia używane w Polityce Otwartego Dostępu (zwanej dalej POD) należy rozumieć zgodnie z definicjami przyjętymi w Regulaminie zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (załącznik do uchwały nr 202/2015 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 23 marca 2015 z późn. zm.) z zastrzeżeniem ust. 4.
2. POD nie narusza obowiązków wynikających z Regulaminu, o którym mowa w ust 1, a w szczególności zobowiązania twórców do rozpowszechniania utworów naukowych w sposób, który nie doprowadzi do pozbawienia ochrony prawnej innych rezultatów twórczych (tj. np. możliwości uzyskania patentu na wynalazek opisany w utworze).
3. POD stosuje się do:
 - 1) pracowników Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu tworzących dobra intelektualne w ramach wykonywania obowiązków pracowniczych,
 - 2) doktorantów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu tworzących dobra intelektualne w ramach kształcenia.
4. Na potrzeby POD przyjmuje się następujące definicje pojęć:
 - 1) Publikacja – utwór opublikowany, który za zezwoleniem Autora został zwielokrotniony i którego egzemplarze zostały udostępnione publicznie, lub utwór elektronicznie rozpowszechniony udostępniony publicznie w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym.
Publikacjami są w szczególności:
 - a) publikacje w czasopismach naukowych,
 - b) publikacje w recenzowanych materiałach z konferencji,
 - c) monografie naukowe oraz rozdziały w monografiach naukowych.
 - 2) Dane badawcze – należy przez nie rozumieć dane zbierane, przetwarzane lub wytwarzane w ramach badań naukowych lub prac rozwojowych.
 - 3) Metadane – należy przez nie rozumieć ustrukturyzowane informacje służące do opisu zasobów lub obiektów informacji, pozwalające na ich jednoznaczną identyfikację i umożliwiające ich wyszukiwanie.
 - 4) Repozytorium – narzędzie informatyczne służące do deponowania, przechowywania i udostępniania w Internecie dorobku naukowego lub określonych dziedzin nauki.

§ 2 Otwarty dostęp do Publikacji

1. Autorzy starają się zapewnić otwarty dostęp do Publikacji poprzez:
 - 1) publikowanie w recenzowanych otwartych czasopismach i książkach naukowych;
 - 2) zdeponowanie elektronicznej postaci Publikacji w Bazie Wiedzy UAM najlepiej w wersji ostatecznie opublikowanej, a jeśli to nie jest możliwe, to w wersji dopuszczonej przez politykę wydawcy oraz publiczne udostępnienie publikacji tak, aby każdy mógł mieć do niej dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym oraz możliwość nieodpłatnego i nieograniczonego technicznie korzystania z niej.
2. Zasady przekazywania Publikacji do Bazy Wiedzy UAM oraz sposób ich udostępniania określa Zarządzenie nr 8/2020/2021 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 9 września 2020 roku w sprawie centralnego systemu ewidencji, archiwizacji i upowszechniania efektów działalności naukowo-badawczej pracowników i doktorantów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

3. Publiczne udostępnianie, o którym mowa w ust. 1, zapewnia się niezwłocznie po opublikowaniu, jeżeli pozwala na to polityka wydawcy.
4. Autorzy Publikacji są w szczególności zobowiązani do uprzedniego uzgadniania realizacji zobowiązania wskazanego w ust. 1:
 - 1) z wydawcami oraz innymi użytkownikami Publikacji (np. organizatorami konferencji naukowych);
 - 2) ze współtwórcami Publikacji (w przypadku utworów współautorskich), jak również z twórcami oryginałów (w przypadku utworów stanowiących opracowanie, np. tłumaczenie już istniejących publikacji).
5. Czasopismom, których wydawcą jest Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu lub jego jednostki organizacyjne, zaleca się publikowanie w modelu otwartego dostępu z domyślnym korzystaniem z licencji CC BY 4.0 na platformie otwartych czasopism PRESSto. Czasopisma powinny zostać zarejestrowane w Directory of Open Access Journals (DOAJ).
6. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (zwane dalej Wydawnictwem) będzie wyrażać zgodę pracownikom i doktorantom UAM na publiczne udostępnianie elektronicznej wersji publikacji naukowych ich autorstwa w Bazie Wiedzy UAM nie później niż w terminie 2 lat od wprowadzenia do sprzedaży opublikowanego utworu. O terminie publicznego udostępnienia publikacji decyduje Dyrektor Wydawnictwa, kierując się dobrem Uniwersytetu. Z ważnych powodów Dyrektor Wydawnictwa w porozumieniu z Pełnomocnikiem Rektora UAM ds. otwartego dostępu może podjąć decyzję o ograniczeniu dostępu do publikacji.

§ 3 Otwarty dostęp do Danych Badawczych

1. Autorzy starają się zapewnić otwarty dostęp do pozostających w ich dyspozycji Danych Badawczych oraz powiązanych z nimi metadanych poprzez:
 - 1) opracowanie Planu Zarządzania Danymi Badawczymi (ang. Data Management Plan), a więc ustanowienie zasad zarządzania danymi badawczymi w trakcie i po zakończeniu badań naukowych lub prac rozwojowych, w szczególności określenia rodzajów danych badawczych, zasad korzystania z nich, w tym procedur ich udostępniania i archiwizacji;
 - 2) zdeponowanie ich, w formie elektronicznej, w ogólnodostępnym repozytorium danych badawczych, a w przypadku utworzenia takiego repozytorium na UAM w tymże repozytorium;
 - 3) jeśli to możliwe – publiczne udostępnienie danych badawczych zgodnie z zasadami FAIR (<https://www.go-fair.org/fair-principles/>) wraz z udzieleniem odpowiednich licencji;
 - 4) stosowne porozumienia z podmiotami wchodzącymi w skład zespołów badawczych, konsorcjów naukowych lub innymi właściwymi podmiotami lub współtwórcami danych badawczych.
2. Dopuszcza się ograniczenie przez pracowników i doktorantów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza zakresu korzystania z danych badawczych poprzez wskazanie wybranych kategorii osób uprawnionych do korzystania z tych danych.

§ 4 Pełnomocnik ds. otwartego dostępu

1. Rektor UAM powołuje, spośród pracowników UAM, Pełnomocnika ds. otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych.
2. Do zadań Pełnomocnika ds. otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych należy:
 - 1) informowanie o POD, organizowanie szkoleń dotyczących otwartego dostępu, praw autorskich i działań pokrewnych, realizowanie strategii rozwoju czasopism naukowych UAM;

- 2) koordynowanie prac związanych z tworzeniem, utrzymaniem i rozwojem infrastruktury otwartego dostępu na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu we współpracy z Biblioteką Uniwersytecką;
- 3) składanie właściwym podmiotom sprawozdań z zakresu realizacji POD;
- 4) przedstawianie raportu Prorektorowi ds. nauki na temat realizacji POD za poprzedni rok nie później niż do końca pierwszego kwartału roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

§ 5 Postanowienie końcowe

Zmian w POD dokonuje Rektor w drodze zarządzenia.